

Överenskommelse om implementering av Nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevården

Överenskommelse mellan Sveriges Kommuner och Landsting å ena sidan och Kommunförbundet i Norrbottens län och Norrbottens läns landsting å andra sidan om implementering av Nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevården för 2009.

Ökade krav på kunskapsbaserad verksamhet

I dag ställs allt större krav på att socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens insatser ska baseras på kunskap om resultat, kvalitet och effektivitet. För att uppnå en kunskapsbaserad verksamhet krävs ett långsiktigt arbete för att utveckla kunskapen om effektiva metoder och arbetssätt inom strategiskt viktiga områden.

Idén om överenskommelse för långsiktig kunskapsutveckling inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården

Regeringen har träffat en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och avsatt särskilda medel för strategiska insatser som stimulerar kunskapsutvecklingen inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården. SKL vill nu träffa en överenskommelse med Kommunförbundet i Norrbotten och Norrbottens läns landsting och även inleda ett samarbete med ett antal andra län. Syftet är bl.a. att stödja Kommunförbundet och Landstinget att utveckla ett kvalificerat stöd till kommuner och landsting i viktiga utvecklingsfrågor.

Nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevården

Inom missbruks- och beroendevården finns goda möjligheter att uppnå en vetenskapligt förankrad verksamhet genom Socialstyrelsens nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevården, som publicerades 2007. Efter det att riktlinjerna publicerades har ett särskilt implementerings- och utbildningsstöd utarbetats. Den bärande idén är att kommunerna och landstingen behöver ta ett gemensamt ansvar för implementeringen och att riktlinjerna ska ses i förhållande till den egna verksamheten, t.ex. när det gäller målgruppen med dubbeldiagnoser.

Kommunförbundet i Norrbottens län och Norrbottens läns landsting har unika möjligheter att stödja kompetensutveckling inom kommuner och landsting i länet

Kommuner och landsting ansvarar för missbruks- och beroendevården. I lagstiftningen finns inget uttalat krav på att arbetet ska utformas i enlighet med Socialstyrelsens riktlinjer. Däremot finns stöd för att personalen inom hälso- och sjukvårdens område ska utföra sitt arbete enligt vetenskap och beprövad erfarenhet och att socialtjänstens insatser ska vara av god kvalitet. Riktlinjerna är således

inte formellt tvingande, men anger vilka metoder och interventioner som enskilda och tillsynsmyndigheter förväntar sig av verksamheten.

Överenskommelse

Mål och Inriktning

Målet för denna överenskommelse är att den missbruks- och beroendevård som kommuner och landsting erbjuder är utformad i enlighet med befintlig kunskap om effektiva metoder och arbetssätt i enlighet med Socialstyrelsens riktlinjer så att klienter och patienter får insatser av god kvalitet.

Utvecklingsarbetet inom ramen för överenskommelsen ska ta tillvara och utveckla den kompetens som finns lokalt och regionalt för att främja utvecklingen av en mer långsiktig struktur för kunskapsförsörjning.

Insatser för att uppnå målet

Målet uppnås genom att utveckla det kvalificerade stöd som kommuner och landsting behöver för att omsätta riktlinjerna i sin praktiska verksamhet.

Kommunförbundet i Norrbotten och Norrbottens läns landsting åtar sig

- att tillsätta en styrgrupp på länsnivå i vilken chefstjänstemän från kommuner (socialtjänsten) och landsting (primärvård, beroendevård och psykiatri) ingår och utveckla former för samverkan även med Länsstyrelsen, Kriminalvården och Statens institutionsstyrelse
- att initiera arbetet med ett gemensamt styrdokument för missbruks- och beroendevården inom kommuner och landsting i länet som tydliggör vårdkedjan och de olika aktörernas ansvar
- att i dialog med kommuner och landsting bygga upp motsvarande styrgrupper på lokal nivå
- att stödja utvecklingsprocessen, kompetensutvecklingen och implementeringen av befintlig kunskap inom missbruks- och beroendevården inom kommuner och landsting på lokal nivå
- att stödja utvecklingen av systematisk dokumentation och system för uppföljning
- att inleda en närmare dialog med sju kommuner som utvecklar samverkan med hälso- och sjukvården, med vilka Kommunförbundet och Landstinget träffar en skriftlig överenskommelse om samverkan, implementeringsstöd och kompetensutveckling av politiker, chefstjänstemän och handläggare inom både kommuner och landsting
- att det i överenskommelsen förutsätts att de kommuner som deltar åtar sig att tillsätta en styrgrupp i vilken chefstjänstemän från socialtjänst och hälso- och sjukvård ingår, att de reflekterar över vad som görs och inte i relation till riktlinjerna, att de prioriterar förbättrings-/utvecklingsområden för samverkan med Kommunförbundet och Landstinget och utvärderar utvecklingsarbetet
- att bistå de nationella utvärderingarna av implementeringen

SKL avsätter 950 000 kronor under 2009 för Kommunförbundets och Landstingets arbete med att utveckla en struktur för att implementera och omsätta riktlinjer samt evidensbaserat kunskapsunderlag i de lokala verksamheterna inom missbruks- och beroendevården. Medlen ska användas för att exempelvis skapa en organisatorisk struktur för erfarenhetsutbyte, för kompetensutveckling i olika arbetssätt och metoder, för stöd i implementeringen, för främjandet av samverkan mellan kommuner, landsting och lokala FoU-enheter, högskolor och universitet. Det implementerings- och utbildningsstöd som Socialstyrelsen tagit fram i anslutning till riktlinjerna utgör ett underlag.

Överenskommelsen är villkorad av att deltagande kommuner och landsting avsätter resurser i form av arbetstid, lokaler och genom att finansiera andra omkostnader i samband med utvecklingsarbetet. Vidare att chefstjänstemännen i styrgrupperna ansvarar för att göra politiker delaktiga i arbetet genom att kontinuerligt diskutera frågan med dem.

Genomförande

Kommunförbundet och Landstinget ska ta fram en genomförandeplan. Planen ska ange:

- uppföljningsbara mål utifrån det övergripande mål som anges i överenskommelsen
- hur målen ska uppnås,
- ansvarsfördelningen mellan socialtjänst och hälso- och sjukvård,
- hur politiker kontinuerligt skall göras delaktiga,
- vilka kommuner som kommer att ingå i ett närmare samarbete,
- tidplan för genomförandet,
- budget,
- hur deltagande kommuner och landsting ska utvärdera och kvalitetssäkra det egna utvecklingsarbetet,
- hur erfarenheter från projektet ska tas tillvara för att främja utvecklingen av en mer långsiktig struktur för kunskapsförsörjning.

SKL stödjer Kommunförbundet och Landstinget i planering och genomförande av utvecklingsarbetet, bl.a. genom utbildning av utbildare i olika arbetssätt och metoder, genom att erbjuda fora för erfarenhetsutbyte och genom ett ekonomiskt bidrag.

Kommunförbundet och Landstinget ska samråda med vetenskapliga företrädare och utveckla samverkan mellan Kommuner/Landsting, FoU-verksamheter och andra berörda. Det är viktigt att även inkludera brukarnas/patienternas perspektiv.

Överenskommelsen omfattar kommuner och landsting, men en stor del av missbruksvården utförs av enskilda vårdgivare, exempelvis brukarstyrda organisationer. För att uppnå en kunskapsbaserad missbruks- och beroendevård är det viktigt att riktlinjerna används i all verksamhet oavsett om huvudmannen är offentlig eller enskild.

Kriminalvården, Statens institutionsstyrelse (SiS) och länsstyrelserna är några bland många viktiga samverkansparter kring de klienter/patienter som kommun och landsting kommer i kontakt med. Därför ska det lokala utvecklingsarbetet främja samverkan med såväl myndigheter som andra aktörer lokalt och regionalt.

Utvärdering

Deltagande kommuner och landsting ska utvärdera och kvalitetssäkra det egna utvecklingsarbetet.

Utvärderingen ska ge kunskap om implementeringsprocessen och vad som främjar respektive försvårar för organisationer att omsätta nya metoder och arbetssätt i sin praktiska verksamhet.

Tidsram

Denna överenskommelse gäller för 2009. Utgångspunkten är att arbetet ska vara långsiktigt. Under förutsättning att regeringen beviljar SKL ett fortsatt ekonomiskt bidra skall en ny konkret genomförandeplan för 2010 inlämnas senast den 1 december 2009.

Senast den 1 december 2008 ska Kommunförbundet och Landstinget skriftligt redovisa sin genomförandeplan för SKL, vilka insatser som vidtagits på lokal nivå samt ange hur det utvecklingsarbete som Kommunförbundet och Landstinget påbörjat kan stödjas från nationell nivå. Erhållna medel för 2008 ska också redovisas.

Finansiering

SKL avsätter 950 000 att användas i enlighet med denna överenskommelse. Medlen utbetalas genom rekvisition från SKL. Bifogar överenskommelsen undertecknad i tre ex. Ett ex returneras efter underskrift.

Stockholm 2008-12-03

Luleå 2008-12-22

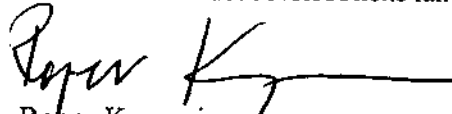
Sveriges Kommuner och Landsting

Norrbottens läns landsting

Göran Stiernstedt

Elisabet Holmgren

Kommunförbundet i Norrbottens län

Roger Kempainen